

# OBSAH

<b>ÚVODEM</b>	5
---------------	---

## **VELIKONOCE KROK ZA KROKEM**

Alfa a Omega	11
Anděl	11
Apoštol	12
Atribut	12
Beránek	12
Bičování	14
Bílý týden	14
Bohoslužba	14
Boží hod velikonoční	15
Boží hrob	15
Červené dřevo	17
Červené svátky	17
Dar Nového léta	18
Datum velikonočních svátků	18

Doba velikonoční	19
Dny křížové	20
Ecce homo	20
Eucharistie	20
Evangelista	21
Evangelium	21
Exodus	21
Flagelanti	22
Galerie kraslic	22
Gloria in excelsis Deo	22
Golgota	22
Holubička	24
Honění Jidáše	24
Hosanna	24
Hrkačka a další hlučící nástroje	25
Ikona	25
Jarní trhy	26
Jidáš Iškariotský	26
Ježíš z Nazaretu	27
Kalendář liturgický	30
Koleda	30
Kotejš	31
Kraslice	31
Kristova reflexe v umění	37
Křest	39
Křížmo	39
Kříž	39
Květiny	41
Liturgický rok	41
Liturgie	43
Líto	43

Masopust	43
Mesiáš	44
Mše	45
Názvy Velikonoc	45
Nešpory	45
Oblévačka	45
Oheň	46
Ortodoxní církve	48
Otvírání studánek	48
Pašije	50
Pašijové hry	50
Pašijový týden (svatý, tichý, velikonoční)	51
Paškál	53
Pečivo	53
Pentle	56
Pesach	56
Píšťalka	57
Pohodí	57
Pokrmý postní	58
Pokrmý velikonoční	61
Pomlázka	62
Popeleční středa	66
Postní neděle	67
Pražma	73
Přání	73
Pučálka	74
Ranní pobožnosti	75
Rovnodennost	75
Slavnost Zvěstování Panny Marie	75
Slunovrat	76
Smrtka, Smrtholka	76

Smrt Ježíše Krista	77
Svatodušní svátky	82
Svátek svatého Floriána	85
Svátek svatého Jiří	85
Svátek svatého Josefa	87
Svátek svatého Marka	91
Svátek svatého Medarda	91
Svátek svatého Pankráce, Serváce, Bonifáce a svaté Žofie Římské	91
Svátek svatého Patrika	92
Svátek svatého Řehoře	93
Svátek svatého Vojtěcha	93
Svátek svatých Filipa a Jakuba	94
Svěcení pokrmů	95
Třídenní velikonoční doba	97
Urbi et Orbi	100
Vejce	102
Vejdunek (pouch)	103
Velikonoce křesťanské	103
Velikonoce pohanské	103
Velikonoční ostrov	106
Věneček	106
Via dolorosa	106
Vigilie	107
Voda	108
Vysévání obilí	109
Vynášení Smrti (a přinášení Léta)	110
Vzkříšení	111
Zajíc velikonoční	112
Zvony	113

## **VELIKONOČNÍ POVĚRY, PRANOSTIKY, ŘÍKADLA**

Pranostiky	119
Říkadla	130

## **VELIKONOCE V POEZII A PRÓZE V DÍLECH ČESKÝCH KLASIKŮ**

J. V. Sládek: Žežulka	141
K. J. Erben: Poklad (úryvky)	142
B. Němcová: Babička (úryvky)	153

## **VELIKONOCE VE SVĚTĚ**

Jak se slaví velikonoční svátky ve světě?	159
Austrálie	160
Etiopie	161
Filipíny	161
Finsko	162
Francie	163
Guatemala	165
Chorvatsko	165
Itálie	166
Izrael	169
Mexiko	171
Německo	172
Polsko	175
Portugalsko	176
Rakousko	177
Rusko	179
Řecko	182
Slovensko	183
Španělsko	184
Švédsko	188
USA	189
Velká Británie	191

## **VELIKONOČNÍ TRADICE**

<b>Výzdoba</b>	197
<b>Předměty</b>	197
Holubička	197
Líto	198
Pomlázka	199
Pletení věnečků	199
Smrtka	200
Vejdunek	200
Vrbová píšťalka	201
<b>Květiny</b>	202
<b>Okrasné dřeviny</b>	204
<b>Květiny v interiéru</b>	207
<b>Dekorace</b>	213
<b>Sváteční stůl</b>	217
<b>Balení dárků</b>	218

## **VELIKONOČNÍ RECEPTY**

<b>Studené i teplé předkrmy, saláty</b>	223
Bramborové pirohy plněné brynzou	223
Bramborový koláč	224
Bramborový nákyp v rajské omáčce	224
Kukuřičné placky s bylinkovým máslem	225
Kukuřičný salát s kuřetem	225
Květákový salát s jogurtovou zálivkou	226
Masové kuličky s cibulkou	226
Míchaný salát s krůtí šunkou	227
Obložený uzený jazyk (Polsko)	227
Okurkový paprikový salát	228
Omeleta s uzeninovou a zeleninovou náplní	228
Pampeliškový salát	229

Polníček s lososovou šunkou	231
Polníčkový salát se sýrem	231
Ředkvičkový salát se smetanou	232
Ředkvičkový salát se šunkou	233
Salát s česnekovou zálivkou	234
Salát z jarních kopřiv	234
Špenátový salát se sýrem a žampiony	234
Šunka zapečená ve vinné omáčce (Maďarsko)	235
Velký čekankový salát	235
Zapékaný květák s rajčaty	236
Zeleninová směs se sýrem	237

## **Polévky**

Bramborová polévka	238
Čočková polévka se pstruhem	238
Jarní boršč	239
Jehněčí s fazolkami (Slovinsko)	240
Jehněčí s fazolovými lusky	240
Kerblíková polévka	241
Kopřivová polévka	242
Králičí krajová polévka z drůbků	242
Králičí polévka pomyslivecku	242
Králičí polévka z okolí Brna	243
Kroupová česnečka z Horácka	243
Kůzlečí polévka	243
Polabská cibulačka	244
Polévka z čekanky a kari	244
Ratatouille s divokou rýží	245
Sedmikrásková polévka – I	245
Sedmikrásková polévka – II	246
Slovenská králičí polévka starej mamy	246

Valašská kyselica	247
Velikonoční bylinková polévka	247
Zeleninová polévka s vločkami	250

## **Hlavní jídla**

Jehněčí kotlety s houbami	251
Jehněčí kuličky	251
Jehněčí kýta na myrtě (Itálie)	252
Jehněčí na paprice	253
Jehněčí na rozmarýnu (Francie)	253
Jehněčí řízky	254
Jehněčí s kořeněnou krustou	254
Jehněčí špíz	254
Jehněčí v bylinkové krustě	255
Kořeněná jehněčí kýta	255
Králičí maso na majoránce	256
Králičí plíčky na smetaně	256
Králičí řízky plněné sýrem	257
Králičí stehna na zázvoru postaročesku	257
Králík na bílém víně	258
Králík na česneku	258
Králík na jalovci	258
Králík na smetaně	259
Králík na zázvoru	259
Králík pečený na grilu	260
Králík pečený, se smetanou	260
Králík podle M. D. Rettigové	261
Králík povalašsku	261
Králík s cibulovou omáčkou	263
Králík se slaninou (Itálie)	263
Králík se staročeskou podpouškou (omáčkou)	263



Králík smažený	264
Králík zapečený v těstíčku	264
Kůzlečí šašlik	265
Měsce z telecího masa	266
Myslivecký králičí guláš	266
Pastevecká pochoutka	267
Perkelt z králíka	268
Pikantní králík	268
Pivovarský guláš pojihočesku	269
Placičky s pikantní náplní	269
Plněná skopová pečeně	270
Plněné telecí hrudí	270
Přírodní řízky s paprikou	272
Přírodní řízky z králíka	272
Roštěnky s dušenou cibulí a rajčaty	273
Roštěnky s liškami a divokou rýží	273
Skopová kýta na česneku	274
Skopové s majoránkovou omáčkou	274
Skvělá telecí kýta	274
Staročeská vepřová pečeně na zázvoru	276
Staročeské hovězí s velikonoční omáčkou	276
Telecí roláda (Bulharsko)	276
Telecí roláda v listovém těstě	277
Ukryté jehněčí řízky	278
Velikonoční hlavička – I	279
Velikonoční hlavička – II	279
Velikonoční nádivka z trojího masa	281
Velikonoční ozdobná nádivka	281
Vepřová panenka v petrželce	282
Vepřová roláda s bylinkami a hráškem	283
Vepřové kotlety se sušeným ovocem	284
Zapečené jehněčí medailonky se sýrem	285

## **Drůbež**

Andaluská kachna (Španělsko)	286
Drůbeží knedlíčky s tomatovou rýží	286
Jemné kuřecí frikasé	287
Kachní roláda	287
Krůtí kousky s hráškem	288
Krůtí prsa	288
Kuřecí prsa v sherry	290
Kuřecí prsíčka v šunkovém županu	290
Kuřecí řízky v oříškovém kabátku	292
Kuře pečené se zelím	292
Kuře s kopřivovou nádivkou	292
Kuře s řeřichovou omáčkou	293
Palačinky plněné kuřecím masem	293
Pečená husa	294
Penne s ragú z drůbeže a zeleniny	294
Pestrý talíř s masem a zeleninou	295
Plněné kuřecí řízky	295
Slepice na paprice se žampiony	297
Staročeská pečená kachna s králíkem	297
Velikonoční drůbeží hlavička	297
Velikonoční kuře pečené s bylinkami	298
Zapečená krůtí prsa s mrkví	299

## **Ryby**

Cejn ve slané kůrčičce	300
Losos pod okurkovými šupinami	300
Mořský okoun v balíčku	301
Treska v listovém těstě	301
Tuňák s barevnými těstovinami	302

## **Bezmasá jídla**

Bramborové placky	303
Brambory nakyselo	303
Brambory se smetanovým křenem.	304
Brambory s lilkem	304
Brambory zapečené s fazolemi	304
Celerové bramboráky	305
Cuketové roládky	305
Cuketové smaženky	306
Horácká bramborová roláda	306
Kočí tanec	307
Kopřivové bramboráky	307
Krakonošovy palce	308
Kroupové a hrachové karbanátky	308
Kroupové řízky	308
Kucmoch – devítiděrník neboli škubánky	309
Makarony po alpském způsobu	309
Nové brambory s tvarohem a ředkvičkami	310
Plněné velikonoční brambory	310
Pučálka	311
Selské brambory	311
Sladkokyselá zelenina s přírodní rýží	312
Strapačky se zelím	312
Škvarkové bosáky	314
Špenátový nákyp	314
Špenát z kopřiv	315
Těstoviny se sýrovou omáčkou	315
Uhlířina	315
Velikonoční aladýšky	316
Velikonoční špenátová roláda	316
Zapečené bramborové šišky	316

Zapečené brambory s mrkví	317
Zapékané palačinky	318
Zelné placky	318

## **Přílohy**

Jemné máslové noky	319
Krupicové noky	319
Slané lívance	319
Špekové knedlíky	320
Šumavské bramborové knedlíky s houskou	320
Šuspajdy	320
Zelí české	321
Zelí moravské	321

## **SLADKÉ PEČIVO, ZÁKUSKY, CUKROVÍ**

Babiččin velikonoční beránek	325
Boží milosti	325
Citronový jogurtový dort	326
Harlekýn	326
Hnízda z odpalovaného těsta s marcipánovými zajíčky	327
Holubičky	327
Jablkový věnec	329
Jidáše	329
Kačenky	330
Kávová bábovka s ledovou polevou	331
Kávové řezy	331
Kokosový beránek	332
Koláč z křehkého kakaového těsta s meruňkami	332
Křehké řezy plněné jablky	333
Křupaví velikonoční beránci	333
Kuřátka	334

Makové jidášky	335
Makový beránek	336
Marcipánová vajíčka	336
Mazanec s rozinkami a mandlemi	336
Meruňkové bábovičky	337
Meruňkový koláč se žervé	338
Mrkvance	338
Mrkvová bábovka s polevou	339
Mrkvový dort	341
Mřížkový koláč	341
Nepečená perníková vajíčka	342
Nugátové croissanty	342
Ořechový beránek	343
Ořechový dort	343
Ovocné řezy	344
Pardubické perníčky	345
Ptáčci	345
Pudinkové řezy	345
Řepánky	346
Smetanový bochánek	347
Sněhové perníčky s mandlemi	348
Šnecci z kynutého těsta	348
Tetiny perníčky	349
Třený mramorovaný beránek	350
Velikonoční miminko	350
Velikonoční třený beránek	350
Velikonoční věnec s marcipánem	351
Velikonoční věnec s vejci	351
Věnec z tvarohového těsta	352
Vláčný tvarohový beránek	352
Zajíčci	354

Zajíčci z křehkého těsta	354
Zapečená sluníčka	355

## **VAJEČNÉ SPECIALITY ABCEDNĚ**

Bílkové lodičky	357
Bramborová tortilla	357
Bujon s vejcem	357
Celerový salát s vejci a oříšky	358
Císařská vejce	358
Francouzská omeleta	359
Jidášovy oči	359
Kaviárová vejce	360
Košíčky z rajských jablíček	360
Krevetové košíčky	361
Lahůdková vejce	361
Listový salát s vejci	361
Lososová vejce	362
Ozdobná kuřátka	362
Plněná vejce	363
Salát s vejci	364
Špízy s bylinkami	364
Vaječná pomazánka s ředkvičkami	364
Vaječná tlačěnka	365
Vaječné řízky	365
Vajíčka v omáčce s rajčaty a bylinkami	365
Vajíčkový salát s celerem a kuřetem	366
Vajíčkový salát se sýrem	366
Vajíčkový salát s uzenou makrelou	367
Vařená vejce v bylinkové majonéze	367
Vejce se špenátem v listovém těstě	367
Vejce se zapečeným překvapením	369

Vejce s tuňákovou pěnou	369
Velikonoční pažitková omáčka	369
Velikonoční pomazánka	370
Volská oka po selsku	371
Zapékaná vejce	371
Žemle s volským okem	371

## **NĚKOLIK PRAKTICKÝCH RAD K VAJÍČKŮM**

### **NEJEN O VELIKONOCÍCH**

372

## **LITERATURA**

375